

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

проф. Гаврилюк С.В.

“ 00 ”

2013р.

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ З ПРАКТИКУМОМ

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

напряму 6.010102 – Початкова освіта

Луцьк -2013

Робоча програма для студентів, що вивчають дисципліну «Трудове навчання з практикумом» за галуззю знань 0101 – Педагогічна освіта, напрямом підготовки 6.010102 – Початкова освіта.

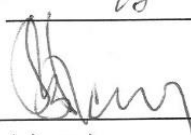
“ 26 ”, 08 2013 р. 19 с.

Розробник: Веремійчик Іван Маркович, доцент кафедри образотворчого мистецтва.

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, професор кафедри образотворчого мистецтва, доктор архітектури, професор.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № 1 від “ 29 ” 08 2013 р.

Завідувач кафедри: (Лесик О.В.)
(підпис)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією Педагогічного інституту

протокол № 2 від “ 10 ” 10 2013 р.

Голова науково – методичної комісії інституту Антонюк В. З.
(підпис)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 3 від “ 20 ” 11 2013 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ.

Робоча програма навчальної дисципліни “Трудове навчання з практикумом” складена на основі програми навчальної дисципліни, навчального плану з урахуванням навчального навантаження студента при вивченні дисципліни студента, і містить такі розділи:

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	0101- педагогічна освіта	нормативна
	6.010102 – початкова освіта	
Модулів 3	Початкова освіта	Рік підготовки 3
Змістових модулів 2		Семестр 5,6
ІНДЗ: є		Лекції 18 год.
Загальна кількість годин 108		Практичні 18 год.
Тижневик годин (для денної форми навчання) аудиторних 1 самостійної роботи 0.5 індивідуальної роботи 0.5	бакалавр	Лабораторні 18 год.
		Самостійна робота 26 год.
		Індивідуальна робота 28 год.
		Форма контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу - формування творчої особистості майбутнього вчителя початкової школи, який визначається високим рівнем майстерності, художньої культури, володіє системою політехнічних знань та методикою творчого пошуку.

У лекційному розділі програми розкриваються методологічні засади курсу, форми і методи викладання. Розглядаються найбільш педагогічні ефективні форми і методи організації навчально-трудового процесу. Вивчаються основи технічного і художнього конструювання, методика творчого пошуку в трудовому навчанні. В окремі теми виділено організацію і проведення позаурочної роботи та екскурсій, як один з основних форм пропедевтики профорієнтації з молодшими школярами.

Система практично-лабораторних занять у майстернях охоплює процес засвоєння основних операцій з обробки різних матеріалів ручними інструментами; методика конструювання, виготовлення виробів, більшість яких є об'єктами навчальної праці у програмі з трудового навчання початкових класів.

Протягом всього навчання, окрім конспектів, студенти мають мати папки чи альбоми та коробки, щоб зберігати методичні розробки, навчальні вироби як дидактичний матеріал для майбутніх уроків трудового навчання (в тому числі й під час педагогічної практики).

З кожного розділу програми в кінці семестру створюються виставочні експозиції з нових творчих студентських доробок.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Трудове навчання з практикумом” є :

- володіння методикою викладання трудового навчання в початковій загальноосвітній школі з опорою на засвоєння теоретичних практичних знань і вмінь;
- ознайомлення з прийомами технічного і художнього конструювання виробів, моделей, макетів;
- виховання творчого ставлення до праці, поваги до традицій українського народу;
- навчання студентів практичному застосуванні матеріалів та інструментів під час виготовлення навчальних об'єктів праці;
- дотримання правил безпеки та культури праці на робочому місці.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

психолого-педагогічні основи навчально-трудової діяльності в початкових класах;

- основну мету та завдання трудового навчання й виховання;
- організацію навчально-трудового процесу;
- методику проведення уроків праці і позакласних занять;
- загальні основи сучасного виробництва, традиційні промисли і ремесла;
- технологію виготовлення різних матеріалів, їх властивості, застосування;

- ручні інструменти, що використовуються при обробці матеріалів, їх будову, призначення, прийоми користування;
- початкову графічну грамоту;
- основи технічного моделювання і конструювання;
- основи художнього конструювання виробів, види декоративно-вжиткових мистецтв;
- правила безпеки та культури праці.

вміти :

- вільно користуватися навчальною програмою в початкових класах, методичними посібниками;
- планувати й організовувати навчально-трудоий процес;
- використовувати оптимальні методи й прийоми у проведенні уроків праці і позакласних занять;
- спираючись на наукову основу, формувати поняття про сучасне виробництво, характер праці робітників різних професій;
- у доступній формі роз'яснювати технологію отримання різних матеріалів їх властивості, застосування при виготовленні виробів;
- вільно володіти ручними інструментами, а також пояснювати їх будову та прийоми користування;
- читати схеми, креслення виробів, складати схеми, розгортки виробів, виконувати технічні рисунки, ескізи, технологічні картки під час виготовлення виробів;
- творчо і якісно виготовляти вироби, моделі, макети з різних матеріалів, а також доступно пояснювати процес їх конструювання, виготовлення;
- дотримуватися правил безпеки і культури праці;
- поєднувати навчальну діяльність з ігровою.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **108** годин / **3** кредити ECTS/.

3.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Загальні питання методики трудового навчання.

Тема 1. Предмет і завдання трудового навчання, його методичні засади.

Трудове навчання як галузь педагогічної науки і навчальний предмет. Завдання трудового навчання в початковій школі. Методологічні засади трудового навчання.

Тема 2. Короткий історичний нарис розвитку трудового навчання у світовій практиці та школах України.

Ідеї трудового навчання і виховання у теорії і практиці зарубіжних педагогів. Ручна праця в загальноосвітніх школах України дореволюційного періоду. Ручна праця в українській радянській школі. Трудове навчання в початкових класах у незалежній Україні. Сучасні концепції трудового навчання й виховання молодших школярів.

Тема 3. Психолого-педагогічні основи навчально-трудої діяльності молодших школярів

Розвивальний характер навчання в початковій школі. Фізичний і розумовий розвиток на заняттях з праці. Моральний та естетичний розвиток учнів у трудовому процесі. Розвиток економічного та екологічного світогляду молодших школярів.

Тема 4. Зміст трудового навчання в початкових класах

Дидактичні принципи як наукова база змісту трудового навчання. Структура і аналіз програми трудового навчання в початкових класах. Варіативність програми з урахуванням регіональних та матеріальних умов школи. Комплекс базових знань і вмінь учнів 1–4 класів.

Тема 5. Організація навчально-трудового процесу в робочій і класній кімнатах

Обладнання робочої кімнати. Куточок трудового навчання в класній кімнаті. Обладнання і організація робочого місця учня. Матеріальне і методичне забезпечення трудового процесу. Загальні правила безпечної праці. Культура праці на уроках трудового навчання. Обов'язки чергових.

Тема 6. Методи і прийоми трудового навчання молодших школярів

Поняття про методи і прийоми навчання. Класифікація методів трудового навчання. Характеристика методів, що визначаються за джерелами інформації: словесні, демонстраційні, практичні. Комплексний метод - інструктаж. Методи, що визначаються за видами навчально-пізнавальної діяльності учнів: репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький. Методи стимулювання діяльності учнів: стимулювання інтересу до навчання, стимулювання обов'язку і відповідальності.

Тема 7. Методичні основи навчання молодших школярів технічному конструюванню

Технічне моделювання в початкових класах. Діючі моделі і макети. Види моделей за призначенням. Поняття про конструювання. Методика поетапного навчання конструюванню дітей молодшого шкільного віку. Шляхи пошуку ідей. Конструкторсько-технологічні задачі для розв'язання технічних проблем. Конструкторські тести.

Тема 8. Урок як основна форма організації трудового навчання

Специфіка і типи уроків трудового навчання. Психолого-педагогічні вимоги до уроків трудового навчання. Підготовка вчителя до занять. Планування уроків праці. Структура уроку трудового навчання. Облік знань і вмінь учнів, критерії оцінювання.

Тема 9. Експерсії в трудовому навчанні. Елементи профорієнтації

Визначення об'єкта експерсії згідно змісту програмного матеріалу. Підготовка до експерсії, поетапне планування. Проведення експерсії. Підсумкові завдання для учнів. Використання експерсійних матеріалів на уроці.

Пропедевтика профорієнтації в трудовому вихованні молодших школярів. Основні напрямки життєдіяльності: природа, люди, інформаційні знаки, техніка, художні образи. Профорієнтаційне анкетування.

Тема 10. Позаурочна робота з трудового навчання і виховання

Завдання і принципи позаурочної роботи з трудового виховання. Індивідуальна робота з учнями. Гуртки в початковій школі. Планування гурткової роботи. Орієнтація учнів у гуртки позашкільних закладів. Масові форми позаурочної роботи. Розробка сценаріїв масових заходів.

Змістовий модуль 2. Практикум у навчальних майстернях з методикою трудового навчання

Тема 11. Робота з папером і картоном (8 год).

Папір і картон, їх властивості, застосування. Перегинання і складання виробів з паперу (орігамі).

Елементи графічної грамоти під час роботи з папером і картоном. Вимірування і розмічання.

Різання паперу і картону. З'єднання деталей з паперу і картону. Монтаж картонажних виробів.

Аплікація. Декоративне оздоблення

Політурні роботи, дрібний ремонт книг.

Тема 12. Конструювання художніх виробів із природних матеріалів (6 год).

Природоохоронна заготівля природних матеріалів, зберігання та підготовка до роботи.

Аплікаційні композиції з природного матеріалу. Компонування форм і кольорів квітів, трав у процесі створення ікебан.

Художні вироби з соломки.

Конструювання об'ємних виробів із природного матеріалу. Ліплення з глини і пластиліну.

Тема 13. Робота з текстильними матеріалами .

Виробництво текстильних матеріалів, їх види та застосування. Інструменти для роботи з тканиною. Стібки і шви для ручного шиття. Крій і ручне шиття. Плетіння з ниток, шнура, тасьми. В'язання гачком. Українська народна вишивка.

Тема 14. Конструювання виробів з різних матеріалів .

Короткі відомості про виробництво та застосування фольги і дроту. Інструменти й приладдя для карбування фольги і обробки дроту.

Художня обробка фольги. Конструювання виробів з дроту.

Конструювання виробів з утилізованої пластмасової продукції.

Тема 15. Конструювання дидактичних посібників та предметних ігор.

Ескізні проекти і методичні розробки навчальних об'єктів праці.

Наочність у навчальному процесі молодших школярів. Конструювання навчально-наочних посібників.

Навчальний, розвивальний і виховний характер ігор. Предметні дидактичні ігри. Міжпредметні зв'язки в дидактичних іграх.

Тема 16. Технічне моделювання і конструювання.

Технічне моделювання і конструювання з наборів готових деталей. Основні деталі технічних конструкторів. Конструювання макетів і моделей технічних об'єктів з різних матеріалів.

Літаючі і плаваючі моделі.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усьо го	у тому числі				
		Лекц.	Практ. (Семін.)	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи курсу «Методика трудового навчання»						
Тема 1. Предмет і завдання методики трудового навчання, її методологічні засади.	1	1				
Тема 2. Короткий історичний нарис розвитку трудового навчання у світовій практиці та школах України.	3	1			2	
Тема 3. Психолого-педагогічні основи навчально-трудової діяльності молодших школярів.	2	2				
Тема 4. Зміст трудового навчання в початкових класах.	2	2				
Тема 5. Організація трудового процесу в робочій і класних кімнатах.	2	2				
Тема 6. Методи і прийоми трудового навчання молодших школярів.	2	2				
Тема 7. Методичні основи навчання молодших школярів технічному конструюванню.	2	2				
Тема 8. Урок як основна форма організації трудового навчання.	6	2			4	
Тема 9. Експерсії в трудовому навчанні. Елементи профорієнтації.	4	2			2	
Тема 10. Позаурочна робота з трудового навчання і виховання.	4	2			2	
Разом за змістовим модулем 1	28	18			10	

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек ц.	Практ. (семін.)	Лаб	Сам. роб.	Інд.

1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 2. Практикум у навчальних майстернях з методикою трудового навчання						
Тема 11. Робота з папером і картоном (8год).	16		8		4	4
Тема 12. Конструювання художніх виробів із природних матеріалів (6год).	12		6		2	4
Тема 13. Робота з текстильними матеріалами (4 год).	12		4		4	6
Тема 14. Конструювання виробів з різних матеріалів (6 год).	12			6	2	4
Тема 15. Конструювання дидактичних посібників та предметних ігор (6год).	14			6	2	6
Тема 16. Технічне моделювання і конструювання. (6 год.)	12			6	2	4
Разом за змістовим модулем 2	80		18	18	16	28
Всього	108	18	18	18	26	28

5.Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Робота з папером і картоном.	8
2	Тема 2. Конструювання художніх виробів із природних матеріалів.	6
3	Тема 3. Робота з текстильними матеріалами.	4
4	Тема 4. Конструювання виробів з різних матеріалів.	6
5	Тема 5. Конструювання дидактичних посібників та предметних ігор.	6
6	Тема 6. Технічне моделювання і конструювання.	6
	Разом	36

6. Самостійна робота

№ з/п	Завдання самостійної роботи відповідно тем таблиці 2	К-сть год.
1 до теми 2	Ознайомлення з ідеями трудового навчання і виховання у теорії і практиці зарубіжних педагогів.	2

2 до теми 8	Розробка план-конспекту за визначеною тематикою в календарному плані.	4
3 до теми 9	Складання плану екскурсії з учнями початкових класів на вибраний об'єкт.	2
4 до теми 10	Розробка виховного заходу (ранку, бесіди, конкурсу, змагання) з трудового навчання і виховання.	2
5 до теми 11	Виготовлення в домашніх умовах виробу з пап'є-маше.	4
6 до теми 12	Заготівля природних матеріалів для конструювання художніх виробів.	2
7 до теми 13	Вишивання дитячих робіт за програмою трудового навчання в початкових класах.	4
8 до теми 14	Заготівля і підготовка до роботи утилізованої продукції для виготовлення виробів.	2
9 до теми 15	Виготовлення наочного посібника або предметної дидактичної гри за власним задумом.	2
10 до теми 16	Виготовлення технічного макета, моделі власної конструкції.	2
	Разом	26

7. Індивідуальні завдання.

Створення методичної розробки нових навчальних виробів з трудового навчання.

2. Виготовлення наочно-навчальних посібників.
3. Розробка нових предметно-дидактичних ігор.
4. Декоративні композиції в техніці квілінгу.
5. Створення сюжетних композицій за проектами:
„Людина-природа”, „Людина-людина”, „Людина-знакові системи”, „Людина-техніка”, „Людина-художнє довкілля”.
6. Дослідження про роль трудового навчання на розвиток творчості, уяви, технічного мислення у молодших школярів.

Тематика рефератів

1. Ідеї трудового навчання і виховання у теорії і практиці зарубіжних педагогів.
2. Ручна праця в школах України дореволюційного періоду.
3. Ручна праця в українській школі.
4. Розвивальний характер трудового навчання.
5. Розумовий розвиток на заняттях з праці.

6. Розвиток економічного та екологічного світогляду молодших школярів.
7. Організація і проведення екскурсії як засобу первинної профорієнтації молодших школярів.
8. Специфіка навчально-виховного процесу з трудового навчання в малокомплектній школі.
9. Елементи народних ремесел як засіб трудового та естетичного виховання молодших школярів.
10. Конструкторсько-технологічні задачі для учнів 3-4 класів.
11. Модульне орігамі у конструюванні художніх виробів.
12. Тестові завдання для перевірки навчальних досягнень з трудового навчання.
13. Інтегровані уроки як засіб реалізації міжпредметних зв'язків.
14. Предметні дидактичні ігри на уроках рідної мови, математики, природознавства.
15. Традиційна орнаментика української вишивки.
16. Позаурочна робота з трудового виховання.
17. Пропедевтика профорієнтації в трудовому вихованні.

8. Методи навчання

1. За джерелами, з яких студенти набувають знань та вмінь:
  - а) словесні (лекція, бесіда, пояснення, інструктаж);
  - б) наочні (спостереження натуральних предметів або їх зображень – таблиць, технологічних та інструкційних карток, моделей);
  - в) практичні (виконання трудових завдань, вправи – закріплення трудових умінь).
2. За характером навчання пізнавальної діяльності:
  - а) репродуктивні;
  - б) частково-пошукові;
  - в) дослідницькі.
3. За видами стимулювання студентів:
  - а) методи стимулювання інтересу до навчання;
  - б) методи стимулювання обов'язку та відповідальності.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу "Трудове навчання з практикумом" здійснюються за 100 бальною шкалою. Воно включає оцінювання студента за кожну тему, оцінку за ІНДЗ, запланованого матеріалу на самостійне опрацювання, оцінку за модульні контрольні роботи або підсумкову оцінку за залік.

Поточний контроль загалом становить 40 балів за заліковий кредит, 60 балів відводиться на *підсумковий* модульний контроль, чи за вимогою студента залік.

Поточний контроль реалізується у формі оцінки практичних завдань на практичних заняттях, перевірки результатів виконання індивідуальних

навчально-дослідних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом. *Поточна* модульна оцінка визначається як сума оцінок за повну навчальну діяльність протягом роботи на практичних заняттях, за індивідуальні та самостійні завдання.

Максимальна сумарна оцінка поточних оцінок та *ІНДЗ* - 40 балів.

ІНДЗ. По обраній темі (практичній роботі) або реферату обсягом 5- 7ст.

Оцінюється зміст, новизна і якість оформлення роботи.

Максимальна оцінка - 10 балів.

Модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні модульні роботи проводяться як у письмовій формі, так і формі практичних творчих робіт. У випадку відсутності студента на модульному контролі з будь-яких причин (через недопуск, хворобу, тощо) студент повинен повторно пройти модульний контроль у визначені деканом терміни.

Студент, який не здав поточні практичні роботи, до здачі контрольної роботи не допускається. Оцінка за контрольну роботу вважається позитивною, якщо вона складає не менше 60% максимальної кількості балів.

Перескладання модульної контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

Для студента, що складає залік, анулюються бали, набрані за модульні контрольні роботи.

Залік здійснюється у формі перевірки розуміння студентом програмного теоретичного матеріалу та виконання творчої практичної роботи.

Максимальна оцінка за залік - 60 балів.

10.Розподіл балів, які отримують студенти – 5 семестр

Таблиця 1

Поточний контроль							Модульний контроль		Загальна кількість балів	
Модуль 1				Модуль 2			Модуль 3			
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			ІНДЗ	МКР 1	МКР 1	
T1	T3	T4	T5	T11	T12	T13	5	15	15	
5				10						
20							30		50	

Розподіл балів, які отримують студенти – 6 семестр

Таблиця 2

Поточний контроль										Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 1					Модуль 2			Модуль 3				
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	50	
Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	T14	T15	T16	5	15	15		
5					10							
20										30		

Змістовий модуль 1.

5 балів (відмінно) – студент володіє глибокими і міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали.

Відповідь повна, з використанням термінів і понять з художньої праці, передбачених програмою, самостійність суджень; наведення прикладів.

4 бали (добре) – студент володіє навчальним матеріалом, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів.

Відповідь в цілому правильна, але не розкриті окремі моменти питання, недостатнє володіння термінами та поняттями. Відповідь доповнена прикладами, які не є вдалим для даного питання.

3 бали (задовільно) – студент розуміє основний навчальний матеріал, здатен відтворити його з помилками.

У відповіді не розкрита суттєва сторона питання, неточне розуміння змісту і значення термінів і понять, недостатнє використання їх у відповіді.

2 бали (незадовільно) – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, елементарно викладає думку.

У відповіді не висвітлені суттєві сторони, питання, нерозуміння змісту і значення термінів та понять.

Змістовий модуль 2

9-10 балів (відмінно) – студент володіє міцними знаннями і здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Виявляє творчий підхід у складанні плану робіт, конструюванні та виготовленні виробів. Бездоганно володіє прийомами роботи з різними матеріалами та інструментами. Із значною економією, раціонально використовуючи матеріали на вис осоку художньо-естетичному рівні виготовляє вироби. Зразково дотримується правил безпеки та культури праці.

7-8 балів (добре) – студент вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Під час планування і виконання трудових завдань часто

використовує знання з інших предметів. Вміє аналізувати, робити висновки. Виготовлений виріб хорошого рівня якості, але є незначні відхилення в його естетичному оздобленні.

Студент в цілому здійснює раціональний підхід до використання матеріалів. Дотримується правил безпеки та культури праці.

4-6 балів (задовільно) – студент виявляє знання і розуміння з основи положень навчального матеріалу. Трудові дії виконує дотримуючись технології, але допускає окремі помилки, які здатний виправляти. Виготовлений виріб має певні відхилення від художньо-естетичного оздоблення.

Студент не допускає перевитрати матеріалів, але не повністю раціонально його використовує. Як виняток допускає незначні порушення правил безпеки і культури праці.

0-3 бали (незадовільно) – студент володіє елементарними теоретичними знаннями, частково вміє застосовувати їх на практиці. Практичні завдання виконує, не дотримуючись технології. Виріб виготовлений на низькому художньо-естетичному рівні. Під час виконання робіт студент перевитрачає матеріали. Періодично допускає порушення правил безпеки та культури праці.

Індивідуальні завдання (ІНДЗ)

5 балів (відмінно) – студент підготував реферат, що повністю розкриває зміст даної теми, запропонував вирішення проблеми, зробив аргументовані висновки.

Виготовив новий якісний навчальний об'єкт праці або дидактичну гру, навчально-наочний посібник з методичною розробкою, повністю дотримуючись методичних і графічних вимог.

4 бали (добре) – студент у рефераті не повністю розкрив тему або допустив неточності. Виклад теми не завжди послідовний.

Виготовив навчальний об'єкт праці або дидактичну гру, навчально-наочний посібник з методичною розробкою, не повністю дотримуючись методичних і графічних вимог.

3 бали (задовільно) – студент у рефераті не розкрив задану тему або допустив значні помилки. Виклад теми не послідовний.

Неякісно виготовив навчальний об'єкт праці або дидактичну гру чи навчально-наочний посібник з методичною розробкою, недотримуючись методичних і графічних вимог.

2 бали (незадовільно) – студент не розкрив у рефераті заданої теми або допустив грубі помилки. Виклад нелогічний, безграмотний.

Виготовлений навчальний об'єкт праці або дидактична гра чи навчально-методичний посібник не можливі у використанні. Методичну розробку виробу не виконано.

Модульна контрольна робота 1 (МКР1)

12 – 15 балів (відмінно) – студент має системні, виявляє особливі творчі здібності, самостійно вирішує проблемні завдання. Уміє знаходити джерело

інформації та аналізувати її. Логічно і творчо викладає матеріал у письмовій формі.

8 – 11 балів (добре) – студент володіє навчальним матеріалом, уміє аналізувати і систематизувати інформацію. Не завжди самостійно вирішує проблемні завдання. Зрозуміло викладає матеріал у письмовій формі.

4 – 7 балів (задовільно) – студент виявляє знання і розуміння тільки основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати їх. Джерело інформації знаходить з допомогою викладача. Непослідовно викладає матеріал у письмовій формі.

0 – 3 бали (незадовільно) – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, елементарно викладає думку. Нелогічно, безграмотно викладає матеріал у письмовій формі із значними помилками, яких самостійно виправити не може.

Модульна контрольна робота 2 (МКР2)

12 – 15 балів (відмінно) – відповідь повна, з використанням термінів і понять, передбачених програмою. Присутнє у студента творче мислення, самостійність, вільне володіння навчальним матеріалом. Творча робота технічно бездоганна, естетична.

8 – 11 балів (добре) – відповідь студента в цілому правильна, обґрунтована, але не повністю розкриті окремі моменти питання. Не зовсім впевнене володіння термінами та поняттями. Творча робота відповідає обраній темі, технічна, з незначними недоліками.

4 – 7 балів (задовільно) – студент розуміє основний навчальний матеріал, головні теоретичні положення і факти. Але у відповіді упущена суттєва сторона питання і визначення понять даються з неточностями і помилками. Творча робота виконана на недостатньому технічному і художньому рівнях.

0 – 3 бали (незадовільно) – студент має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, примітивно викладає думку. Відсутнє розуміння термінів і понять. Творча робота частково висвітлює тему, виконана недбало, не естетично.

Шкала оцінювання(національна та ECTS)

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
67-74	D	Задовільно	
60-66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (повторне складання)

11. Методичне забезпечення

1. Методичний посібник до практичних занять для студентів «Уроки трудового навчання 1 клас». – Луцьк: Волинська обласна друкарня, І.М.Веремійчик, 2008.
2. Методичний посібник до практичних занять для студентів «Уроки трудового навчання (2–4 класи)»– Луцьк: Твердиня, І.М.Веремійчик, 2010.
3. Технологічні та інструкційні картки навчальних виробів, узори вишивок.
4. Тести на екзаменаторі.

12. Список джерел

1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі. —Тернопіль: Мальва — ОСО,2007.—276с.
2. Веремійчик І.М. Трудове навчання — 1 клас. — Київ: Педагогічна думка, 2007.—112с.
3. Веремійчик І.М. Трудове навчання. Майстрик і Майстринка. — Київ: Педагогічна думка, 2002.—128с.
4. Веремійчик І.М. Трудове навчання — 3 клас. — Київ: Педагогічна думка, 2003. —128 с.
5. Веремійчик І.М. Трудове навчання — 4 клас. — Київ: Педагогічна думка, 2004.— 128с.
6. Веремійчик І.М. Художня праця в 3-4 класах. — Луцьк: Вежа, 1996.—128с.
7. Веремійчик І.М. Творчість на кінчиках пальців. — Тернопіль: Мальва — ОСО,2002.— 108с.
8. Веремійчик І.М. Уроки трудового навчання у 1 класі.. — Тернопіль: Мальва □ОСО,2012.— 128с.
9. Веремійчик І.М. Граючись, вчимося. — Тернопіль: Мальва-ОСО, 2002.—116с.
10. Веремійчик І.М. Уроки трудового навчання в початкових класах. — Київ: Педагогічна думка, 2003.—112с.
11. Веремійчик І.М. Уроки трудового навчання в 2 - 4 класах.— Луцьк: Твердиня,2010.—308с.
12. Денисенко Л.І., Тименко В.П. Трудове навчання — 3 клас.—Київ Педагогічна думка, 2003.—128с.
- 13.Денисенко Л.І., Тименко В.П. Трудове навчання — 4 клас.—Київ Педагогічна думка, 2004.—128с.
14. Програми для середньої загальноосвітньої школи 1—4 класи// Трудове навчання. — Київ: Початкова школа, 2006.— 432с.
- 15.Савченко О.Я. Дидактика початкової школи.—Київ: Генеза, 2002.—366с.
16. Савченко О.Я. Сучасний урок у початкових класах.—Київ: Магістр, 1997.—256с.
17. Трофанова М.П. Графічна підготовка молодших школярів у системі трудового навчання.— Кривий Ріг:Видавничий дім,2006.—128с.
18. Хорунжий В.І. Практичні роботи в навчальних майстернях. — Київ: Вища школа, 1989.—96с.
19. Хорунжий В.І., Черніка Г.П. Методика трудового навчання в початкових класах. — Олександрія: Світло, 1997.—96с.

Ресурси

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки імені В.Вернадського.

Питання до заліку з трудового навчання.

1. Календарний план з трудового навчання. Підготовка вчителя до уроку. (Скласти форму календарного плану, використовуючи 2-3 конкретні теми з навчальної програми. На що вчитель має звернути увагу, готуючись до чергового уроку праці?).
2. План-конспект уроку з трудового навчання. Коротка характеристика етапів уроку.
3. (Дати визначення структури комбінованого уроку праці, коротко охарактеризувати його основні етапи).
4. Методика організації самостійної роботи учнів на уроках трудового навчання.
5. (Які форми самостійної роботи учнів? На що має вчитель звернути увагу під час практичного заняття? Коли вчитель проводить індивідуальний інструктаж, а коли – додатковий? При якій умові рекомендується проводити фізкультхвилинку, вмикати функціональну музику?)
6. Види наочності на уроках праці. Саморобні дидактичні посібники для уроків рідної мови, математики, природознавства.
7. (Які види наочності використовуються на уроках праці? Навести конкретні приклади використання прикладів використання. Назвати дидактичні посібники, які можна виготовити на уроках праці для інших навчальних дисциплін).
8. Елементи графічної грамоти (поняття про ескіз, креслення, види ліній на кресленні їх призначення).
9. (Дати визначення понять «графічна грамота», «ескіз». Накреслити ескіз розробки виробу і пояснити, які на ньому зображені лінії і що вони означають).
10. Види паперу їх призначення.
11. (Назвати основні види паперу, його застосування у різних галузях).
12. Прийоми вимірювання і розмічання.
13. (Пояснити, як має проводитися вимірювання і розмітка за допомогою лінійки, кутника, циркуля).
14. Аплікація її види та призначення. Послідовність аплікаційних робіт (Дати визначення аплікації, її видам. Пояснити згідно методичних рекомендацій послідовність створення аплікації з різних матеріалів).
15. Палітурні роботи. Ремонт книг.
16. (Пояснити в доступній формі процес виготовлення друкованих книжок і саморобних книжок-блокнотів та їх дрібний ремонт).
17. Пап'є-маше. Технологічний процес техніки пап'є-маше від інших видів роботи з папером? Пояснити послідовність виготовлення виготовлення виробів способом пап'є-маше).
18. Види дроту, їх призначення. Прийоми обробки дроту. Правила безпеки при роботі з гострозубцями.

19. (Дати характеристику основним видам дроту. Пояснити прийоми обробки дроту ручними інструментами та правила безпеки праці при відрізуванні гострозубцями).
20. Методика проведення занять з природними матеріалами.
21. (Назвати основні природні матеріали для практичних робіт, їх використання. Пояснити методичні прийоми «розпізнавання» і «додумування», способи з'єднування окремих деталей у виробі та розміщення у композиціях).
22. Методика проведення практичних занять з фольгою.
23. (Коротка характеристика давнього ремесла карбування. Пояснити послідовність виготовлення виробів-сувенірів з фольги способом тиснення).
24. Пластмаси. Методика проведення практичних занять з пластмасових матеріалів.
25. (З якої сировини і де виготовляють пластмаси? Пояснити з яких видів пластмас рекомендується виготовляти вироби молодшим школярам, чим ці матеріали обробляти).
26. Елементи конструювання і моделювання на уроках трудового навчання та заняттях в гуртках.
27. (Дати визначення понять «конструювання» і «моделювання». Пояснити методику поетапного навчання конструюванню молодших школярів).
28. Методика проведення практичних занять з тканиною.
29. (Коротко про виробництво тканин, їх види, розмітку і розкрій тканини, види швів, правила безпеки при роботі з голкою).
30. Методика проведення уроків з трудового навчання у малокомплектній школі.
31. (Розробка структури уроку і проведення його з а) різними темами; б) спорідненими; в) однотемними – зі спільними етапами роботи).
32. Позаурочна робота з трудового навчання.
33. (Робота в гуртках, групах продовженого дня; масові форми роботи, індивідуальні).
34. Різання паперу і картону.
35. (Прийоми різання паперу і картону ножицями, правила безпечної праці).
36. Прийоми перегинання і складання паперу і картону. (Продемонструвати послідовність перегинання і складання паперу, пояснити спосіб перегинання цупкого паперу).
37. Методика роботи з соломкою.
38. (Підготовка соломки до роботи, аплікація із соломки).
39. Організація робочого місця учня.
40. (Вибір висоти стола від росту учня, розміщення інструментів на робочому місці, індивідуальний комплект інструментів. Загальні правила безпеки та культури праці на практичних заняттях).
41. Предмет методики трудового навчання, її методологічні засади.
42. (Дати визначення методики трудового навчання як предмета, назвати на чому будується ця дисципліна і її зв'язки з іншими науками).
43. Методи трудового навчання. (Дати характеристику методам трудового навчання).

- 44.Критерії оцінювання знань і умінь учнів.
- 45.(дати визначення критеріїв, за якими оцінками знання і вміння учнів за 12-ти бальною системою. Які рівні навчальних досягнень учнів).
- 46.Експерсії з трудовому навчанні.
- 47.(Мета експерсії, її етапи. Організація проведення експерсії).
- 48.Проведення профорієнтації в трудовому вихованні.
- 49.(Яку підготовчу роботу має провести вчитель з початкової професійної орієнтації? Орієнтовна анкета з профорієнтації для батьків).
- 50.Методика ліплення з глини і пластиліну.
- 51.(Властивості глини і пластиліну. Прийоми ліплення. Культура праці під час ліплення з глини і пластиліну).